

اهداف باکو از توسعه مناسبات با تل آویو

آذربایجان با در پیش‌گیری سیاست نزدیکی به اسرائیل درصدد است تا با استفاده از پتانسیلهای ایجاد شده از این رابطه به اهداف خود که در صدر آن حل بحران قره باغ است نائل شود

عادلی/خبرگزاری آران
روح الله صالحی

اهداف باکو از توسعه مناسبات با تل آویو

خبرگزاری آران/سرویس آذربایجان

آذربایجان با در پیش‌گیری سیاست نزدیکی به اسرائیل درصدد است تا با استفاده از پتانسیلهای ایجاد شده از این رابطه به اهداف خود که در صدر آن حل بحران قره باغ است نائل شود و این اهداف شامل حفظ تمامیت ارضی، بازپس‌گیری مناطق اشغالی، توسعه اقتصادی و افزایش درآمد ملی به همراه افزایش جایگاه کشور در مناسبات منطقه ای است. ابعاد همکاری های جمهوری آذربایجان و اسرائیل که از سالهای گذشته شروع شده در همه زمینه ها به خصوص در مسائل نظامی و اقتصادی روند رو به رشدی دارد. استراتژی جمهوری آذربایجان در نزدیکی با اسرائیل به نیازهای داخلی این کشور باز می‌گردد. این کشور که پس از استقلال از اتحاد شوروی سابق در سال ۱۹۹۱ میلادی از یک ضعف اقتصادی و سیاسی رنج می‌برد همواره در صدد بوده است تا با پیدا کردن متحدان جدید و بازیگران موثر در نظام بین الملل بتواند بر مشکلات داخلی فائق آمده و به عنوان یک قدرت منطقه ای ظاهر شود. یکی از کشورهای تاثیرگذار در عرصه بین الملل رژیم صهیونیستی است که می‌تواند برای کشورهایی مثل آذربایجان حامی قدرتمندی به شمار آید. آنچه در این بین مهم است اهداف آذربایجان و پتانسیل های ایجاد شده از رابطه این دو است که جایگاه اسرائیل در سیاست خارجی آذربایجان را شکل می‌دهد و می‌تواند در سیاستهای داخلی و خارجی باکو موثر باشد. مقامات آذری با نزدیکی به اسرائیل چندین هدف را پیگیری می‌کنند که در راستای رسیدن به برنامه های سیاست خارجی این کشور قابل توجه است.

اهداف استراتژیک باکو

مهمترین هدف باکو در ایجاد رابطه با اسرائیل استفاده از لابی صهیونیستی در ایالات متحده است. از آنجا که ارمنستان به عنوان دشمن درجه یک آذربایجان دارای یک لابی در کنگره آمریکا است و با توجه به اینکه وجود چنین لابی در آمریکا، مغایر با اهداف آذربایجان در نزدیکی با غرب و به ویژه آمریکا است سیاست باکو بر این مبنا قرار گرفته است که برای رسیدن به اهداف خود از لابی صهیونیستی در مقابل لابی ارمنستان استفاده کند. با توجه به اینکه روسیه در مجامع بین المللی از مواضع ارمنستان حمایت می‌کند وجود یک حامی قدرتمند در آمریکا می‌تواند اهداف آذربایجان در نزدیکی با غرب را تامین کند.

با توجه به مناسبات استراتژیک روسیه-ارمنستان و حضور گروه های فشار ارمنی در روسیه قطعاً پشتیبانی لابی یهودیان در آمریکا عامل خنثی کننده مهمی برای آذربایجان در مقابل فشارهای احتمالی روسیه است. نزدیکی به غرب و ورود به ناتو، از دیگر اهداف باکو به شمار می‌رود. جمهوری آذربایجان تلاش می‌کند از طریق تقویت رابطه خود با اسرائیل به بلوک غرب نزدیک تر گردد. آذربایجان پس از فروپاشی شوروی سیاست نزدیکی به غرب را بستر استراتژی بلند مدت خود قرار داد تا در مناقشات منطقه ای به خصوص در زمینه رژیم حقوقی دریای خزر از پشتیبانی غرب برخوردار باشد. تمایل آذربایجان در ورود به ناتو از اهداف بلندمدت این کشور در نزدیکی به غرب محسوب می‌شود اما به دلیل بروز مشکلات در سیاست خارجی این کشور این هدف با موانع عدیده ای روبه رو شده است.

لذا برقراری ارتباط از طریق اسرائیل با ایالات متحده و حتی کشورهای اروپایی می‌تواند مسیر پیوستن آذربایجان به ناتو را هموارتر سازد. پس از ۱۱ سپتامبر، آذربایجان در جنگ علیه تروریسم به یکی از هم پیمانان آمریکا تبدیل شد. همکاری با آمریکا در جنگ با افغانستان و عراق به نزدیکی دو کشور آذربایجان و اسرائیل کمک بیشتری کرد و همکاری بیشتر دو کشور منجر به نزدیکی آذربایجان به اردوگاه غرب گردید. در چنین شرایطی آذربایجان با در پیش‌گیری سیاست نزدیکی به غرب درصدد است تا با استفاده از پتانسیل های ایجاد شده از این رابطه به اهداف خود که در صدر آن حل بحران قره باغ است نائل شود.

افزایش قدرت چانه زنی در مسئله قره باغ، حمایت روسیه از موضع ارمنستان در مناقشه قره باغ و همچنین عدم حمایت کافی کشورهای منطقه از آذربایجان باعث شد تا دولت مردان آذری که خود را در انزوا می‌دیدند تلاش کردند با اتخاذ سیاست نزدیکی به اسرائیل به عنوان حامی خارج از منطقه به افزایش قدرت چانه زنی خود در این مسئله کمک نمایند. در این میان آنچه مهم است توسعه تقویت بنیه نظامی آذربایجان است.

به همین واسطه کشورهایی که می‌توانند به این هدف آذربایجان کمک نمایند اهمیت دو چندان می‌یابند. گسترش روابط با اسرائیل به عنوان تامین کننده تجهیزات دفاعی-نظامی می‌تواند برای امنیت آذربایجان موثر باشد. وجود قراردادهای نظامی پیشرفته بین دو کشور نیز این موضوع را تایید می‌کند. دولت‌مردان باکو با توجه به قدرت نظامی اسرائیل، از گذشته امیدوار بودند که این رژیم بتواند جمهوری آذربایجان را در برابر ارمنستان مجهز نماید. از این رو، در سال های اخیر شاهد قراردادهای نظامی دو طرف و خرید سلاح از اسرائیل بوده ایم. حتی در برخی موارد میزان قراردادهای تسلیحاتی دو طرف به میلیاردها دلار بالغ می‌شود.

مسائل و مشکلات اقتصادی جمهوری آذربایجان نیز از جمله عواملی است که زمینه نزدیکی این کشور به اسرائیل را فراهم کرده است. مقامات آذری معتقد هستند کشورهایی همچون ترکیه، ایران و چین نتوانسته اند مسائل اقتصادی این کشور را حل نمایند؛ لذا سعی کردند رژیم صهیونیستی را در این زمینه جایگزین سایر کشورها کنند. استفاده از کمکهای مالی اسرائیل برای سرمایه گذاری در آذربایجان و مبارزه با بیکاری و فقر در کشور باعث شده تا مقامات آذری به فکر توسعه روابط با رژیم صهیونیستی باشند و از تکنولوژی این کشور برای کاهش مشکلات اقتصادی استفاده نمایند. از دیگر اهداف جمهوری آذربایجان در توسعه روابط با اسرائیل جلوگیری از نفوذ جمهوری اسلامی ایران به این کشور است. به عبارت دیگر، گسترش اسلام گرایی در این کشور از نگرانیهای مشترک آذربایجان و رژیم صهیونیستی است که منجر به نزدیکی دو طرف شده است. با توجه به اتخاذ سیاستهای اسلام ستیزی در آذربایجان در سالهای اخیر نزدیکی باکو به رژیم صهیونیستی می‌تواند این کشور را در رسیدن به این هدف یاری کند.

آذربایجان با ایران چه بر سر مسئله مرزهای آبی در دریای خزر و چه به سبب آنچه حمایت اسلام گرایان از سوی ایران نامیده می‌شود دارای تنش است. این مسئله باعث شده است تا آذربایجان به عنوان متحد استراتژیک غرب و اسرائیل در منطقه منافع آنها را در نظر داشته باشد. دشمنی ایران با غرب و رژیم صهیونیستی نیز شرایطی را فراهم می‌کند تا آنها از حضور در آذربایجان به عنوان دستاویزی برای کنترل ایران استفاده کنند. بی تردید اهداف ذکر شده تنها بخشی از اهداف باکو در توسعه روابط با رژیم صهیونیستی است. آنچه مسلم است روابط جمهوری آذربایجان با اسرائیل در حال گسترش است و این عامل در زمینه نظامی و اقتصادی به وضوح مشاهده می‌شود.

آذربایجان با در پیش‌گیری سیاست نزدیکی به اسرائیل درصدد است تا با استفاده از پتانسیلهای ایجاد شده از این رابطه به اهداف خود که در صدر آن حل بحران قره باغ است نائل شود و این اهداف شامل حفظ تمامیت ارضی، بازپس‌گیری مناطق اشغالی، توسعه اقتصادی و افزایش درآمد ملی به همراه افزایش جایگاه کشور در مناسبات منطقه ای است./ع